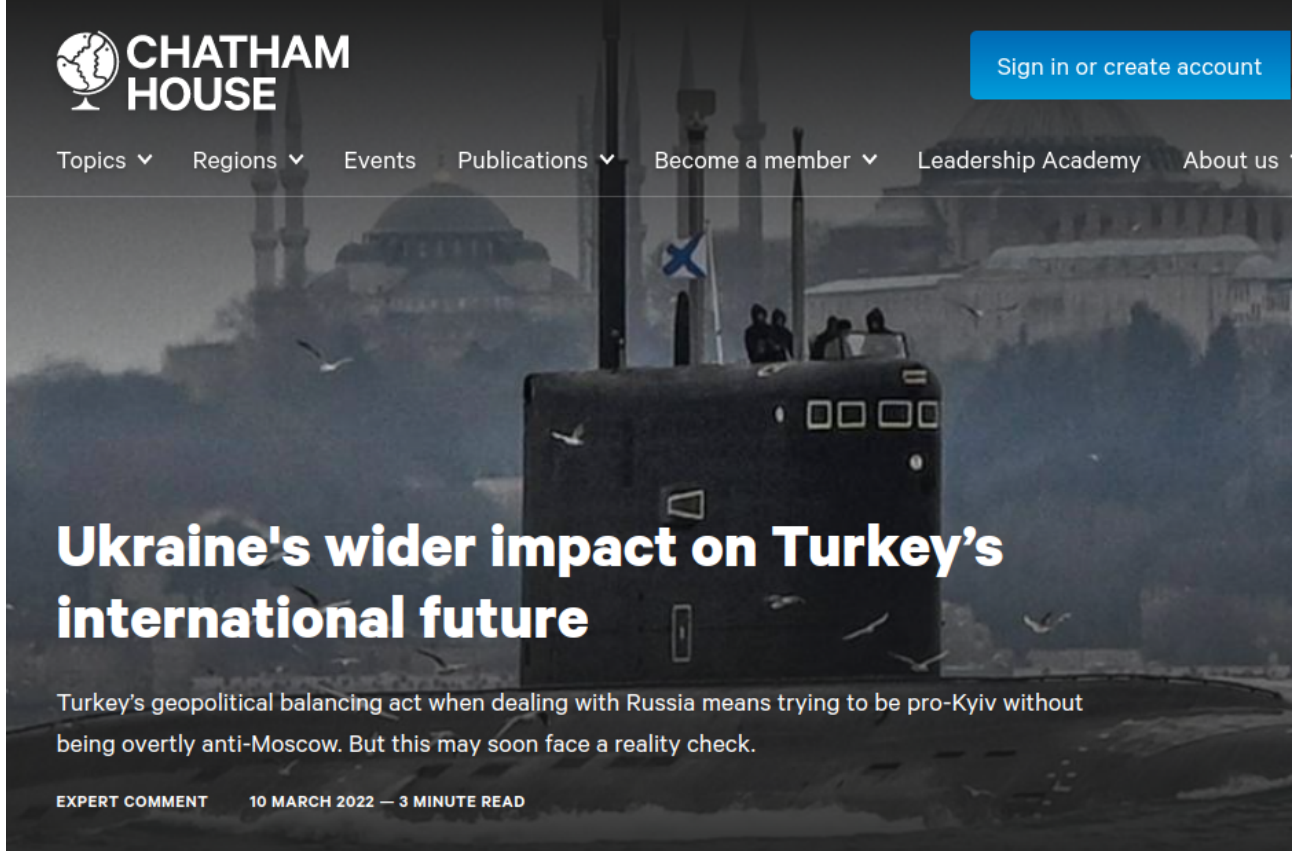

Ukrayna'nın Türkiye'nin uluslararası geleceği üzerindeki etkisi

[Galip Dalay](#)

Associate Fellow, Middle East and North Africa Programme

Türkiye'nin Rusya ile ilişkilerinde jeopolitik denge kurması, açıkça Moskova karşıtı olmadan Kiev yanlısı olmaya çalışmak anlamına geliyor. Ancak bu yakında bir gerçeklik kontrolüyle karşı karşıya kalabilir.

Türkiye'nin Ukrayna konusundaki geleneksel politikası – Rusya'ya yönelik caydırıcılık ve diyalog karışımı – birinci bölümün başarısız olmasıyla birlikte şimdi gözden geçirilmeye ihtiyaç duyuyor. Ancak caydırıcılık başarısız olmasına rağmen, Türkiye hala iki taraf arasında [arabuluculuk yapmaya çalışarak diyalog boyutunu sürdürüyor](#).

Beklendięi gibi, Rusya ve Ukrayna dışışleri bakanlarının Türkiye'deki toplantısı bir sonuç vermedi, ancak Türkiye'nin uluslararası itibarı için bir destek oldu.

İstiladan bu yana izlenen şey – henüz – yeni bir politika değil, mevcut politikada revizyonlara neden olacak yeni bir söylemdir. Bu yeni dilde çok önemli olan, Türkiye'nin işgali tanımlamak için 'savaş' kelimesini kullanmaya başlamasıdır, bu da Ankara'nın [1936 Montrö Sözleşmesi'nde](#) belirtildiği gibi Rus savaş gemilerinin boğazlarından geçişini kısıtlamasını gerektirir - o zamanlar yaptığı gibi işgale birkaç gün kaldı.

İşgal gerçekleşmeden önce, Türkiye için caydırıcılık, Kiev'e güvenliğini artırmak için savunma teçhizatı, özellikle de silahlı insansız hava araçları sağlamak anlamına gelirken, diyalog Ankara'nın bu krizden çıkış yolu olarak askeri tırmanıştan ziyade diplomasiyi tercih etmesine işaret ediyordu.

Türkiye'nin İstanbul Boğazı ve Çanakkale Boğazı üzerindeki kontrolü, onu Karadeniz'de ve dolayısıyla işgalde stratejik bir oyuncu haline getiriyor, çünkü Ukrayna özellikle boğazları kapatması için çağrıda bulundu ve uluslararası toplum Türkiye'nin geçişi kısıtlama kararını memnuniyetle karşıladı.

Rusya'nın Ukrayna'da çıkmaza girmesi, özellikle Ortadoğu'da değil, Türkiye ve Rusya'nın da dahil olduğu çatışma bölgelerindeki gücünü azaltacaktır.

Kısa vadede bu kısıtlamalar, Karadeniz'de zaten deniz hakimiyetine sahip olan Rusya için önemli olmayacaktır. Ancak işgal uzarsa, Karadeniz ve Akdeniz filoları arasında savaş gemilerini hareket ettirme kabiliyetini kaybetmek Moskova'yı etkileyebilir. Karar, Rusya'nın Suriye ve Libya'daki çatışma bölgelerindeki rolünü de etkileyecek, ancak Moskova yakında gerilimi tırmandırarak Batı'nın Libya'daki kararlılığını test edebilir.

Ekonomik sorunlar yaptırımları zorlaştırıyor

Bu mevcut çatışma aynı zamanda Türkiye'de derinleşen bir ekonomik gerileme sırasında ortaya çıkıyor ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinden sadece bir yıl sonra, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın kararan siyasi geleceği, şimdi giderek daha olası olmayan bir ekonomik toparlanmaya bağlı.

Ülkenin ekonomik olarak zaten Rusya'ya aşırı bağlı kaldığı göz önüne alındığında, uluslararası ekonomik yaptırımlara aktif olarak katılması pek olası değildir - Rusya 2014'te Kırım'ı ilhak ettiğinde bile, Türkiye bu hareketi yasa dışı ilan etti, ancak Moskova'ya yaptırım uygulamadı ve Türkiye Moskova'nın en büyük ticaret ortağı olmaya devam ediyor. MENA bölgesi.

2021'de Türkiye'yi ziyaret eden [turistlerin yüzde 19'unu](#) Ruslar, yüzde 8,3'ünü Ukraynalılar oluşturdu. Rusya aynı zamanda Türkiye'nin Azerbaycan'dan sonra en büyük ikinci enerji tedarikçisidir ve Türkiye tahılının [yüzde 80'ini](#) Rusya ve Ukrayna'dan ithal etmektedir.

Bununla birlikte, yaptırımların sistemik doğası göz önüne alındığında, Ankara bunların sonuçlarına uymak zorunda kalabilir ve bu nedenle bazılarını - özellikle bankacılık sistemiyle ilgili olanları - pasif bir şekilde uygulamak zorunda kalabilir. Ancak bunun Rusya'dan misilleme önlemlerini tetiklemesi pek olası değil.

Diğer iki kilit faktör, Türkiye'nin politikasının bir sonraki aşamasını belirlemede özel bir etkiye sahiptir. İstila, Rusya için bir bataklığa dönüşme ihtimali olan uzun süreli bir yıpratma savaşına dönüşürse ve Rusya'ya karşı mevcut uluslararası kararlılık devam ederse, o zaman Ankara muhtemelen kendi Rus karşıtı işgal söylemini geliştirecek ve devam edecek. Kiev'e askeri teçhizat ve varlık sağlamak.

Moskova'nın Karadeniz'de tam hakimiyeti, aynı zamanda bir Karadeniz gücü olan Türkiye için uğursuzdur, Rusya'nın Ukrayna'da çıkmaza girmesi, Ortadoğu'da değil, Türkiye ve Rusya'nın da dahil olduğu çatışma bölgelerinde gücünü azaltacaktır. Bu nedenle, Türkiye jeopolitik olarak Rusya'ya da aşırı maruz kalmaktadır.

Ankara ve Moskova uzun süredir Suriye, Libya ve Dağlık Karabağ gibi farklı çatışma bölgeleri üzerinden birbirleriyle [rekabet ediyor ve etkileşim kuruyor](#). Ancak Orta Doğu ve Kuzey Afrika'daki ve Sovyet sonrası alandaki Türk-Rus angajmanları arasında büyük bir fark var.

Vladimir Putin'in Ukrayna'nın bağımsızlığının temelini sorgulayan söylemi, Sovyet sonrası alanı Rusya'nın egemenlik alanı olarak gördüğünü ve bu nedenle, açıkça düşmanca görülürse Türkiye'nin Ukrayna politikasına karşı daha duyarlı ve daha az hoşgörülü olacağını

açıkça ortaya koyuyor. Ortadoğu'daki Türk-Rus angajmanları Batı'nın bu bölgedeki etkisini nispeten azaltırken, Sovyet sonrası alanda Moskova, Ankara'nın kendi nüfuzunu ihlal ettiğini düşünüyor.

Ancak her iki aktörün de Sovyet sonrası alanda etkileşimlerini artırması muhtemel olduğundan, Ankara-Moskova ilişkilerinin rekabetçi – muhtemelen düşmanca – doğası daha belirgin hale gelecektir. Ve Ukrayna işgali, tam da Türkiye'nin kendi uluslararası ilişkilerinin en çalkantılı dönemlerinden birini yaşarken gerçekleşti ve Türkiye, Rusya'dan S-400 füze sistemleri satın almak için Amerika'nın Düşmanlarına Yaptırımlarla Karşı Mücadele Yasası (CAATSA) aracılığıyla ABD tarafından hedef alındı.

Türkiye'nin stratejik dengeleme girişimleri şimdi Ankara için potansiyel olarak oldukça maliyetli olacaktır ve bu işgal, Türkiye'nin herhangi bir yeni Avrupa güvenlik mimarisindeki yeri hakkında daha fazla netlik gerekliliğini göstermektedir.

Türkiye-Batı ilişkilerinin krizlerle dolu doğası, Ankara'nın kendisini Moskova ile çarpışma rotasına sokabilecek politikalar izlemede daha dikkatli olduğu anlamına geliyor. Ancak Ankara'nın politikası, Ukrayna ve Rusya arasında eşit mesafe politikası değil – Kiev'e askeri destek sağlıyor ve boğazları kapattı – soru, Rusya karşıtı kampa ne kadar ve ne kadar açık bir şekilde gireceği.

Ukrayna'nın yanı sıra Bosna-Hersek'te Sırp milliyetçiliği ve ayrılıkçılığının yükselişi, Güney Kafkasya ve Afganistan'daki gelişmeler gibi Türkiye ile Batı arasında daha fazla yakınlaşmanın zeminini hazırlayan başka bölgesel krizler de var. Yakınsamanın işbirliğine dönüşüp dönüşmeyeceği bilinmiyor, ancak katılım düzeyi önemli ölçüde arttı.

Dengeleme politikası savunulamaz

Türkiye, Rusya-Batı ilişkilerinin çatışma değil rekabet çerçevesinde tartışıldığı bir döneme ait bir strateji olan Rusya ile Batı arasındaki eski jeopolitik dengeleme politikasının da sınırlarına büyük ölçüde ulaştı. Ukrayna işgali, özellikle uzarsa, özellikle Türkiye'nin NATO üyesi olması nedeniyle seçim yapmayı zorunlu kılıyor.

Gri alanlar sona erdi ve Almanya'nın Nordstream II'yi iptal etmesi yeni dönemin mükemmel bir örneği. Türkiye'nin stratejik dengeleme girişimleri şimdi Ankara için potansiyel olarak oldukça maliyetli olacaktır ve bu işgal, Türkiye'nin herhangi bir yeni Avrupa güvenlik mimarisindeki yeri hakkında daha fazla netlik gerekliliğini göstermektedir.

Putin'in işgali, öngörülebilir gelecekte Rusya'nın Avrupa güvenlik düzeninde bir düşmandan çok bir ortak olma ihtimalini ortadan kaldırdı. Şimdi, tartışmanın Rusya'yı bir düşman ve böyle bir düzene tehdit olarak öne çıkardığı neredeyse kesin ve daha geniş güvenlik doktrini, sistemik bir düşman olarak Çin'den ve jeopolitik bir düşman olarak Rusya'dan gelen ikiz tehditlerle yüzleşme perspektifinden işliyor.

Bu, bu mimaride AB üyesi olmayan NATO üyesi Türkiye'nin – ve ayrıca Birleşik Krallık'ın da – rolünü tanımlamayı daha da acil hale getiriyor, çünkü bu sadece Türkiye'nin Avrupa güvenlik düzenindeki yeri ile ilgili değil, aynı zamanda uluslararası güvenliğinin geleceği ile ilgili. ilişkiler.

Emperyal zamanlardan günümüze Türkiye-Batı ilişkileri, büyük ölçüde sistem düzeyindeki gelişmeler ve küresel jeopolitik düşünceler tarafından şekillendirildi. Osmanlı İmparatorluğu, Kırım savaşıdan sonra 1856'da Paris Antlaşması'na katılırken, Türkiye'nin 1952'deki NATO üyeliği Soğuk Savaş ve Sovyet tehdidinin bir sonucuydu. Mevcut kriz, Türkiye'nin dünyadaki yerinin geleceğini derinden şekillendirecek bir başka dönüm noktasıdır.